

Αριθ. Πρωτ. 39858

ΑΘΗΝΑ, 15 Νοεμβρίου 2023

Π Ρ Ο Σ

- Υπουργό Υποδομών & Μεταφορών
κ. Χρήστο Σταϊκούρα
- Υφυπουργό Υποδομών & Μεταφορών
κ. Νικόλαο Ταχιάο
- Γενικό Γραμματέα Υποδομών
κ. Κωνσταντίνο Μαγουλά

ΘΕΜΑ: Απαξίωση Ελληνικής Εργοληπτικής Επιχειρηματικότητας.

Αξιότιμοι κύριοι Υπουργοί,
Αξιότιμε κύριε Γενικέ,

Με ιδιαίτερη απογοήτευση διαπιστώνουμε ότι η ελληνική εργοληπτική επιχειρηματικότητα εξακολουθεί να βιώνει μια συστηματική απαξίωση από την Πολιτεία ιδιαίτερα κατά τα πιο πρόσφατα έτη και αυτό παρά την πανθομολογούμενη σημαντικότητά της στην επίτευξη των κυβερνητικών οικονομικών στόχων της διατηρήσιμης και βιώσιμης ανάπτυξης της οικονομίας.

Ειδικά δε σε σειρά ζητημάτων που ο Σύνδεσμός μας έχει αναδείξει ως ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα του κλάδου, και τα οποία σας αναπτύξαμε στην πρώτη ενημερωτική μεταξύ μας συνάντηση στις 7.8.2023, διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μία στασιμότητα στην λήψη αποφάσεων και ενεργειών, συνθήκη που δεν συνάδει με τον επείγοντα και σημαντικό χαρακτήρα των προβλημάτων.

Ειδικότερα:

I) Μεταβολές τιμών κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων

Ο Σύνδεσμός μας ήδη από το 2006 επισημαίνει τον κίνδυνο του αδιεξόδου στον κλάδο μελέτης και κατασκευής δημοσίων έργων στην Χώρα από την έλλειψη ενός συστηματικού και αξιόπιστου μηχανισμού σύνταξης προϋπολογισμών και αναθεώρησης των συμβάσεων δημοσίων έργων.

A) Κατά τα πιο πρόσφατα έτη και συγκεκριμένα από το 2020 και μετά τονίζουμε σε κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα παραγωγικής λειτουργίας του **Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων και Μελετών**, το οποίο, παρότι θεσπίστηκε (μετά από αιτήματα του εργοληπτικού κλάδου από το 2010) τον Μάρτιο του 2021, με τον Ν.4782/2021, δεν έχει ακόμη λειτουργήσει αφού χρειάστηκαν αφενός να περάσουν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη από το νόμο ΚΥΑ τον Απρίλιο του 2022, και μέχρι και σήμερα, δηλαδή δεκαοκτώ μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το ΔΣ της Εταιρείας! Όπως σας έχουμε γνωστοποιήσει εκκρεμεί ο ορισμός με Υπουργική απόφαση των

Φειδίου 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
T +30 210 3301814/5 **T** +30 210 3836503 **F** +30 210 3824540 **E** info@sate.gr
w w w . s a t e . g r

τριών εναπομενόντων μελών που συγκροτούν το ΔΣ, δηλαδή του Προέδρου και Δ/ντος Συμβούλου και του εκπροσώπου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, αφού όλοι οι υπόλοιποι φορείς που προβλέπεται να στελεχώνουν το ΔΣ της εταιρείας (ΤΕΕ, μελετητικές οργανώσεις, εργοληπτικές οργανώσεις, πανεπιστήμια, ΣΕΒ) έχουν στείλει, όπως προβλέπεται στην ΚΥΑ, εδώ και αρκετό καιρό, τα ονόματα των εκπροσώπων τους.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι εάν δεν είχε παρατηρηθεί η τεράστια αυτή καθυστέρηση, θα είχε ήδη αντιμετωπιστεί, αντικειμενικά και τεκμηριωμένα, το ζήτημα της πανθομολογούμενης ανόδου των τιμών και ανάλογης διαμόρφωσης των συντελεστών αναθεώρησης των συμβάσεων δημοσίων έργων - με τρόπο αδιαμφισβήτητο - και δεν θα χρειαζόταν η προβλεπόμενη κατ' εξαίρεση διαδικασία έκδοσης Υπουργικών Αποφάσεων.

Β) Ακόμη και η σχετικά πρόσφατα νομοθετημένη επαναλειτουργία της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (**ΕΔΤΔΕ**), βάσει του άρθρου 153, παρ. 2 του Ν. 4938/6-6-2022, έχει παραμείνει ανενεργή, παρά την ιλιγγιώδη αύξηση όλων των συντελεστών που διαμορφώνουν το κόστος κατασκευής και ιδιαίτερα το κόστος των καυσίμων, του εργατικού κόστους καθώς και της συντριπτικής πλειοψηφίας των υλικών που ενσωματώνονται στα τεχνικά έργα.

Συγκεκριμένα, η ΕΔΤΔΕ δεν έχει προχωρήσει ακόμη σε έκδοση / πρόταση για προσωρινούς συντελεστές αναθεώρησης από το 1ο τρίμηνο του 2022, παρά τα επαναλαμβανόμενα αιτήματα και προτάσεις των εκπροσώπων των Ε.Ο. που συμμετέχουν σε αυτήν, καθώς και τις αντικειμενικές συνθήκες της αγοράς που όλοι οι εμπλεκόμενοι στον κλάδο αναγνωρίζουν.

Ταυτόχρονα, και με βάση το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο με το οποίο επαναλειτούργησε η ΕΔΤΔΕ, *έως την πλήρη λειτουργία της εταιρείας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης έργων*, απαγορεύεται να εξετάσει τις μεταβολές του εργατικού κόστους και του κόστους μηχανημάτων έργων, καθιστώντας την όλη λειτουργία της ιδιόμορφη και ελλιπή.

Τονίζουμε, ότι οι τιμές που έχουν διαμορφωθεί σε αυτές τις κατηγορίες κόστους βαίνουν αυξανόμενες σχεδόν συστηματικά τα τελευταία δύομισια έτη, με αποτέλεσμα η μη συμπερίληψή τους σε ενδεχόμενη απόφαση έκδοσης συντελεστών αναθεώρησης να οδηγεί σε συστηματική υποεκτίμηση των τιμών τους και μάλιστα σημαντικού ύψους. Η ίδια συστηματική υποεκτίμηση θα εμφανιστεί και κατά το ενδεχόμενο έκδοσης συντελεστών αναθεώρησης χωρίς να έχουν περιληφθεί οι τιμές των καυσίμων στη διαμόρφωσή τους, προοπτική που πληροφορούμαστε ότι έχει ήδη αποφασισθεί στο πλαίσιο λειτουργίας της ΕΔΤΔΕ.

Γ) Αναφορικά με τους **προσωρινούς συντελεστές αναθεώρησης** που εκδίδονται κατόπιν **υπουργικών αποφάσεων** σημειώνουμε ότι:

- σε πολλά άρθρα που περιλαμβάνουν υλικά με μεγάλη αύξηση τιμών δεν έχουν υπολογιστεί καθόλου συντελεστές αναθεώρησης (ενδεικτικές αναφορές στο παράρτημα)

- ενώ έχουν εκδοθεί προσωρινοί συντελεστές αναθεώρησης για έργα οδοποιίας, διαπιστώνεται σημαντική στρέβλωση εις βάρος των οικοδομικών έργων, αφού σε παρεμφερή άρθρα οικοδομικών εργασιών διαπιστώνεται μεγάλη αρνητική απόκλιση. Προφανώς στα άρθρα των οικοδομικών εργασιών ο συντελεστής συμμετοχής του εργατικού κόστους είναι πολύ πιο σημαντικός από τα αντίστοιχα άρθρα των έργων οδοποιίας. Επειδή όμως, δεν διαπιστώνεται η διαχρονική εξέλιξη αυτού του κόστους, οι τιμές των συντελεστών αναθεώρησης στα άρθρα αυτής της κατηγορίας εργασιών εμφανίζονται να είναι σημαντικότερα υποεκτιμημένοι (ενδεικτικές αναφορές στο παράρτημα)
- παραμένουν - χωρίς καν την έκδοση έστω προσωρινών συντελεστών - πολλές εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν ομοειδείς εργασίες, και κατά συνέπεια δεν μπορεί να γίνει χρήση της σχετικής πρόβλεψης - *αφού δεν υπάρχουν τέτοιες* - με αποτέλεσμα να μην έχουν τύχει καθόλου αναθεώρησης όλη αυτή την περίοδο των εκρηκτικών αυξήσεων των τιμών (ενδεικτικές αναφορές στο παράρτημα).

II) Έλλειψη εργατοτεχνικού προσωπικού

Κατ' επανάληψη και έγκαιρα έχουμε επισημάνει ότι δεν θα καταστεί δυνατό να υλοποιηθούν όλα τα έργα υποδομών, ιδιωτικά και δημόσια, εξαιτίας της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού, κυρίως εργατοτεχνιτών.

Προ ενός έτους ενημερώσαμε με αντικειμενικά στοιχεία τις υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας για τις πανελλαδικές ελλείψεις σε αναβαθμισμένο προσωπικό ενώ πολλαπλάσιες είναι οι ανάγκες σε απλό ανειδίκευτο προσωπικό.

Έχουμε τονίσει ότι:

- Για την επιτυχή υλοποίηση των κατασκευαστικών έργων στην Ελλάδα ο ορθός προγραμματισμός μετάκλησης πολιτών τρίτων χωρών, η διαδικασία αναγνώρισης των σχετικών διπλωμάτων εξειδίκευσής τους (π.χ. χειριστές κλπ), για εργασία σε τεχνικά έργα σε όλη την επικράτεια της χώρας, αποκτά βαρύνουσα σημαντικότητα εάν λάβουμε υπόψη τις σημαντικές ελλείψεις που ήδη παρατηρούνται σε ημεδαπό προσωπικό και τον μεγάλο όγκο των κατασκευαστικών έργων που έχει σχεδιαστεί να υλοποιηθεί τα αμέσως επόμενα έτη, κυρίως, με χρηματοδότηση του Ταμείου Ανάκαμψης.
- Συνέπεια της έλλειψης εργατοτεχνιτών είναι και η αλματώδης αύξηση του κόστους της μισθοδοσίας τους, κάτι που επηρεάζει πολύ περισσότερο τις μικρότερες εταιρείες του κλάδου, αφού οι μεγαλύτερες συνήθως μπορούν να πληρώσουν καλύτερα και να εξασφαλίσουν ευκολότερα το διαθέσιμο εργατικό προσωπικό.

Το αποτέλεσμα της μη επίλυσης του ανωτέρω προβλήματος θα είναι ότι οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων είναι δεδομένες αν δεν λυθεί άμεσα το σοβαρό αυτό θέμα.

III) Παύση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών

Κατ' επανάληψη τους πρόσφατους μήνες έχουμε διαπιστώσει και διαμαρτυρηθεί για τη στάση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών από εκτέλεση δημοσίων έργων, χρηματοδοτούμενων τόσο από το ΠΔΕ όσο και από ευρωπαϊκά κοινοτικά ταμεία. Ειδικά δε, στην περίπτωση των έργων των χρηματοδοτούμενων από το ΠΔΕ η πληρωμή καθυστερεί ακόμη και οκτώ μήνες!

IV – Συμπέρασμα

Με τα παραπάνω I – III δεδομένα οι περισσότερες Τεχνικές Εταιρείες βρίσκονται (χωρίς δική τους ευθύνη) μπροστά στο ενδεχόμενο να μην μπορούν να εκπληρώσουν τις οικονομικές υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει και να εκτελέσουν ομαλά τις συμβάσεις τους. Λαμβανομένης δε και της λειψής τραπεζικής χρηματοδότησης των εταιρειών υπάρχει μεγάλος κίνδυνος τα έργα να διακοπούν προσωρινά ή οριστικά.

Η πιο πάνω εξέλιξη μοιάζει παράδοξη, εάν αναλογιστεί κάποιος το σύνολο των κεφαλαίων που αναμένεται να επενδυθούν / αξιοποιηθούν σε κατασκευαστικά έργα την επόμενη 5ετία. Ωστόσο, δεν είναι καθόλου απίθανη, αφού καμία εταιρεία δεν έχει προϋπολογίσει στον επιχειρηματικό σχεδιασμό της ότι δεν θα πληρωθεί σύμφωνα με τα εγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα των έργων, δεν θα λάβει αναθεωρήσεις επί των συμβατικών τιμών, όταν διαπιστώνονται υπέρογκες αυξήσεις σε υλικά, εργατικά και καύσιμα και, τέλος, θα πρέπει να πληρώσει υπέρογκες αμοιβές σε ορισμένες ειδικότητες που απασχολούνται στον κλάδο λόγω σημαντικών ελλείψεων σε εργατοτεχνικό προσωπικό.

Παρακαλούμε για την άμεση αντιμετώπιση με μορφή κατεπείγοντος των ανωτέρω θεμάτων και ειδικά δε το ζήτημα των συντελεστών αναθεώρησης, σε πρώτο χρόνο, ώστε τάχιστα να εκδοθεί νέα Υπουργική Απόφαση, βάσει των προβλέψεων της παρ. 23 του άρθρου 153 του Ν.4412/2016, με προσωρινούς συντελεστές για όλα τα τρίμηνα που έπονται του Α' τριμήνου του 2022.

Σε αναμονή συνάντησης μαζί σας.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΑΤΕ

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΕΡΑΚΑΚΗΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΒΡΑΪΛΑΣ

Παράρτημα με ενδεικτικές αναφορές άρθρων τιμολογίων για τα οποία είτε δεν έχουν εκδοθεί Σ.Α. είτε έχουν εκδοθεί στρεβλωτικοί έναντι άλλων όμοιων εργασιών – ενδεικτική καταγραφή.